

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 8 luvun 6 §:n 2 momentti, 11 luvun 11 ja 12 § sekä 14 luvun 2 §, sellaisina kuin ne ovat, 8 luvun 6 §:n 2 momentti sekä 11 luvun 11 ja 12 § laissa 535/2019 ja 14 luvun 2 § laeissa 165/2005 ja 1342/2016,

muutetaan 1 luvun 4 §:n 7 kohta, 7 luvun 4 §:n 1 momentti, 9 luku, 11 luvun 1 §:n 4 momentti ja 9 §:n 1 momentti, 12 luvun 12 §, 14 luvun 1 §:n 1 momentti ja 4 §, 15 luvun 4 §:n 1 momentti, 6 § ja 20 §:n 1 ja 2 momentti, 17 luvun 3 a § ja 18 luvun 13 §:n 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 7 luvun 4 §:n 1 momentti laissa 532/2009, 11 luvun 1 §:n 4 momentti ja 9 §:n 1 momentti sekä 18 luvun 13 §:n 4 momentti laissa 535/2019, 12 luvun 12 § laissa 1135/2017, 14 luvun 1 §:n 1 momentti laissa 184/2016, 14 luvun 4 § laissa 882/2019, 15 luvun 4 §:n 1 momentti laeissa 903/2012 ja 1228/2016, 15 luvun 6 § laissa 1342/2016, 15 luvun 20 §:n 1 momentti laissa 1319/2018, 15 luvun 20 §:n 2 momentti laissa 678/2014 ja 17 luvun 3 a § laeissa 671/2011 ja 535/2019, sekä

lisätään 12 lukuun uusi 9 a § seuraavasti:

1 luku

Lain tarkoitus ja soveltamisala

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

7) *vanhempainpäivärahalla* erityisraskaus-, raskaus- ja vanhempainrahaa;

7 luku

Päivärahaetuuksien saamisen yleiset edellytykset

4 §

Työnantajan oikeus päivärahaetuuteen

Työnantajalle maksetaan päivärahaetus siltä osin kuin vakuutetulla on työsuhteen perusteella oikeus palkan tai sitä vastaavan korvauksen saamiseen sairauspoissaolon taikka raskaus-, erityisraskaus- tai vanhempainvapaan ajalta ja kun työsuhteen ehtoissa on sovittu päivärahaetuuden taikka sen osan suorittamisesta vakuutetun sijasta työnantajalle. Päivärahaetuutta ei makseta vakuutetulle samalta ajalta palkkaa vastaavalta osalta.

9 luku

Vanhempainpäivärahat

1 §

Oikeus raskausrahaan

Vakuutetulla, jonka raskaus on kestänyt vähintään 154 päivää, on oikeus saada raskausrahaa.

2 §

Raskausrahakausi

Raskausrahaa maksetaan enintään 40 arkipäivän yhtäjaksoiselta kaudelta (*raskausrahakausi*) tulevalle äidille. Raskausrahakausi alkaa vakuutetun hakemuksen perusteella aikaisintaan 30 arkipäivää ja viimeistään 14 arkipäivää ennen laskettua synnytysaikaa. Raskausrahakausi alkaa kuitenkin aina viimeistään raskauden päättymistä seuraavasta arkipäivästä.

3 §

Oikeus erityisraskausrahaan

Raskaana olevalla vakuutetulla, joka on ansiotyössä tai omassa työssä lukuun ottamatta omassa kotitaloudessa tehtävää työtä, on oikeus erityisraskausrahaan, jos hänen työtehtäviinsä tai työoloihinsa liittyvä kemiallinen aine, säteily tai tarttuva tauti taikka muu vastaava seikka vaarantaa hänen tai sikiön terveyden. Valtioneuvoston asetuksella säädetään, milloin vakuutetun työtehtävien tai työpaikan olosuhteiden voidaan arvioida vaarantavan vakuutetun tai sikiön terveyden edellä mainituissa tilanteissa, sekä siitä, mitä selvityksiä vakuutetun on esitettävä hahettaessa erityisraskausrahaa.

Erityisraskausrahan maksamisen edellytyksenä on, että vakuutettu on työkykyinen ja ettei hänelle voida järjestää muuta työtä työsopimuslain (55/2001) 2 luvun 3 §:n 2 momentin tai merityösopimuslain (756/2011) 2 luvun 3 §:n 2 momentin mukaisesti ja vakuutettu joutuu tämän vuoksi olemaan poissa työstä. Lisäksi edellytyksenä on, että vakuutettu ei ole muussakaan ansiotyössä eikä omassa työssä lukuun ottamatta omassa kotitaloudessa suoritettavaa työtä.

4 §

Erityisraskausrahakausi

Erityisraskausrahaa maksetaan ajalta, jonka vakuutettu on työtehtäviinsä tai työoloihinsa liittyvän vaaratekijän vuoksi estynyt tekemästä työtään, kuitenkin enintään siihen saakka, kun vakuutetun oikeus raskausrahaan alkaa. Jos raskaus keskeytyy ennen raskausrahakauden alkamista, erityisraskausrahaa suoritetaan raskauden keskeytymiseen saakka.

Jos erityisraskausrahaan oikeutetun vakuutetun työnantaja järjestää vakuutetulle erityisraskausrahakauden aikana työsopimuslain 2 luvun 3 §:n 2 momentissa tai merityösopimuslain 2 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla muuta työtä, eikä tämä työ vaaranna vakuutetun tai sikiön terveyttä tämän luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla, erityisraskausrahaa ei makseta työpäiviltä. Erityisraskausrahaa ei makseta työpäiviltä myöskään sellaiselle vakuutetulle, joka erityisraskausrahakauden aikana tekee omaa työtä lukuun ottamatta omassa kotitaloudessa tehtävää työtä.

5 §

Oikeus vanhempainrahaan

Oikeus vanhempainrahaan on lapsen vanhemmalla, joka on lapsen huoltaja.

Lisäksi vanhempainrahaan on oikeus enintään neljän kuukauden ajan lapsen syntymästä lukiin vakuutetulla, joka on tunnustanut vanhemmuuden äitiyslain (253/2018) tai isyyslain (11/2015) mukaisesti.

Vakuutetulla, joka adoptoi muun kuin aviopuolionsa lapsen, on oikeus vanhempainrahaan, jos hän on ottanut lapsen hoitoonsa adoptiotarkoituksessa ja hänelle on myönnetty adoptiolupa niissä tilanteissa, joissa lupa adoptiolain (22/2012) mukaan edellytetään.

Jos lapsen vanhempainrahaan oikeutetut vanhemmat tai toinen vanhemmista kuolee, lapsen hoidosta vastaavalla vakuutetulla on oikeus käyttämättä oleviin vanhempainrahapäiviin.

6 §

Vanhempainrahapäivien lukumäärä

Vanhempainrahaa maksetaan lapsen syntymän ja adoption perusteella yhteensä enintään 320 arkipäivältä.

Jos lapsia syntyy tai adoptiolapsia otetaan hoitoon samalla kertaa yhtä useampi, vanhempainrahaa maksetaan lisää 84 arkipäivää yhtä useampaa lasta kohti. Jos raskausrahakausi on lapsen ennaikaisen syntymisen vuoksi alkanut aikaisemmin kuin 30 arkipäivää ennen laskettua syntymisaikaa, vanhempainrahaa maksetaan lisää niin monelta arkipäivältä kuin raskausrahakausi on alkanut 30 arkipäivää aikaisemmalta ajalta.

Jos oikeus vanhempainrahaan alkaa sen jälkeen, kun yksi vuotta täyttänyt lapsi on muuttanut Suomeen, vanhempainrahaa maksetaan puolet 1 ja 2 momentissa säädetystä päivien lukumäärästä. Mitä edellä säädetään, sovelletaan myös, jos ulkomailla adoptiotarkoituksessa hoitoon otetun lapsen hoitoonottamisesta on kulunut yli yksi vuosi lapsen muuttaessa Suomeen.

Kummallakin vanhemmalla on oikeus käyttää puolet 1—3 momentissa tarkoitetuista vanhempainrahapäivistä. Jos lapsella on vain yksi vakuutettu vanhempi tai toisella vanhemmalla ei 5 §:n 1 momentin tai 10 §:n 2 momentin nojalla ole oikeutta saada vanhempainrahaa, vanhempainrahaan oikeutetulle vanhemmalle voidaan maksaa kaikki edellä tarkoitettujen vanhempainrahapäivien. Jos vanhempi on sairauden tai vamman vuoksi pysyvästi tai pitkäaikaisesti kykenemätön hoitamaan lasta, voidaan toiselle vanhemmalle maksaa kaikki edellä tarkoitettujen vanhempainrahapäivien.

Vanhemman oikeus käyttää 4 momentin mukaisesti toisen vanhemman vanhempainrahapäiviä päättyy, jos toinen vanhempi itse tulee oikeutetuksi vanhempainrahaan. Jos ensin mainitulle vanhemmalle on jo maksettu vanhempainrahaa, toisella vanhemmalla on oikeus vanhempainrahaan vain siltä osin kuin vanhempainrahapäiviä on jäljellä.

7 §

Vanhempainrahapäivien luovuttaminen

Vanhempainrahaan oikeutettu vanhempi voi luovuttaa yhteensä enintään 63 vanhempainrahapäivää vakuutetulle, joka on lapsen toinen vanhempi, lapsen huoltaja taikka luovuttavan vanhemman tai toisen vanhemman aviopuoliso. Aviopuoliso on rinnastetaan vakuutettu, joka jatkuvasti elää vanhemman kanssa yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa.

Edellä 6 §:n 2 momentissa tarkoitettujen vanhempainrahan lisäpäivät voi luovuttaa kokonaisuudessaan 1 momentissa tarkoitettulle vakuutetulle. Jos vanhempainrahapäivien lukumäärä perus-

tuu 6 §:n 3 momenttiin, vanhempainrahapäiviä voi luovuttaa 1 momentissa tarkoitettulle vakuutetulle yhteensä enintään 32. Jos vanhemmalla on 6 §:n 4 momentin mukaisesti oikeus käyttää myös toiselle vanhemmalle kiintiöidyt vanhempainrahapäivät, näistä vanhempainrahapäivistä voi luovuttaa 1 momentissa tarkoitettulle vakuutetulle enintään 63.

Vanhempainrahapäivien luovuttamisesta ilmoitetaan Kansaneläkelaitokselle. Ilmoituksen vanhempainrahapäivien luovuttamisesta voi perua siihen saakka, kunnes luovutetut päivät on käytetty. Luovutettuihin vanhempainrahapäiviin sovelletaan, mitä muualla tässä laissa säädetään vanhempainrahasta.

8 §

Vanhempainrahapäivien käyttäminen

Vanhempainrahaa maksetaan ajalta, jona vakuutettu hoitaa lasta. Vanhempainrahaa voidaan maksaa lapsen syntymästä lukien. Raskausrahan saajalle vanhempainrahaa voidaan kuitenkin maksaa välittömästi raskausrahakauden päättymisen jälkeen. Vanhempainrahapäiviä voi käyttää siihen saakka, kunnes lapsi täyttää kaksi vuotta.

Vakuutetulle, joka adoptoi muun kuin aviopuolisonsa lapsen, voidaan maksaa vanhempainrahaa lapsen hoitoon ottamisesta lukien siihen saakka, kunnes lapsen hoitoon ottamisesta on kulunut kaksi vuotta. Jos kyseessä on lastensuojelulain (417/2007) nojalla huostaanotetun ja sijaishuollon toimenä perhehoitoon jo aiemmin sijoitetun lapsen adoptio taikka yksityisesti sijoitetun lapsen adoptio, tarkoitetaan lapsen hoitoon ottamisen ajankohdalla sitä ajankohtaa, jolloin lapsi on sijoitettu adoptionhakijan luokse lastensuojelulain 40 §:n tai 81 §:n nojalla.

Vanhempainrahaa tai raskaus- ja vanhempainrahaa maksetaan samalta ajalta saman lapsen perusteella vain yhdelle vakuutetulle. Tästä poiketen vanhempainrahaa tai raskaus- ja vanhempainrahaa voidaan kuitenkin maksaa vakuutetuille samalta ajalta saman lapsen perusteella enintään 18 arkipäivältä. Jos lapsia syntyy tai adoptoidaan samalla kertaa yhtä useampi, vanhempainrahaa tai raskaus- ja vanhempainrahaa voidaan maksaa vakuutetuille samalta ajalta samojen lasten perusteella edellä todetun lisäksi enintään 90 arkipäivältä yhtä useampaa lasta kohti.

Jos synnyttänyt vanhempi ei hoida lasta, lasta hoitavalla vakuutetulla on poiketen siitä, mitä 3 momentissa säädetään, oikeus saada vanhempainrahaa samalta ajalta kuin synnyttäneelle vanhemmalle maksetaan 9 §:n perusteella raskaus- ja vanhempainrahaa edellyttäen, että tämä ei asu synnyttäneen vanhemman kanssa yhteisessä taloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa.

Jos raskaus on kestänyt vähintään 154 päivää ja lapsi syntyy kuolleena tai jos lapsi kuolee myöhemmin ennen kahden vuoden ikää, vanhempainrahaa voidaan maksaa kummallekin vanhemmalle enintään 24 arkipäivältä välittömästi lapsen kuolinpäivän jälkeen. Vanhempainrahaa maksetaan kuitenkin enintään niin monelta päivältä kuin vanhemman vanhempainrahapäiviä on jäljellä. Mitä 3 momentissa säädetään vanhempainpäivärahan maksamisen rajoituksista, ei sovelleta tämän momentin mukaisissa tilanteissa.

9 §

Raskaussuojeludirektiivin mukainen oikeus vanhempainpäivärahaan

Sen estämättä, mitä muualla tässä luvussa säädetään, raskaana olevalla ja synnyttäneellä vanhemmalla, jonka raskaus on kestänyt vähintään 154 päivää, on oikeus saada raskaus- ja vanhempainrahaa yhtäjaksoisesti vähintään 105 arkipäivän ajalta.

10 §

Vanhempainpäivärahan saamisen esteet

Vanhempainpäivärahaan ei ole oikeutta siltä ajalta, kun vakuutettu on ansiotyössä tai muussa omassa työssä lukuun ottamatta omassa kotitaloudessa tehtävää työtä tai päätoimista opiskelua. Vanhempainpäivärahaan ei ole oikeutta lakisääteisen vuosiloman tai muiden palkallisten vapaapäivien ajalta lukuun ottamatta työsopimuslain mukaista raskaus-, erityisraskaus- tai vanhempainvapaata, jonka ajalta työntajalla on 7 luvun 4 §:n mukainen oikeus etuuteen. Ansiotyössä olemisena ei pidetä vanhemman toimimista kuntalain 69 §:ssä tarkoitettuna luottamushenkilönä lukuun ottamatta mainitun lain 80 §:ssä tarkoitettuja päätoimisia ja osa-aikaisia luottamushenkilöitä. Ansiotyössä olemisena ei myöskään pidetä omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) mukaisena omaishoitajana tai perhehoitolaissa (263/2015) tarkoitettuna toimeksiantosopimuksen kunnan kanssa tehneenä perhehoitajana toimimista.

Vanhempainpäivärahaan ei ole oikeutta siltä ajalta, jona vakuutettu on suorittamassa hänelle tuomittua vankeusrangaistusta vankeuslain 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettussa vankilassa lukuun ottamatta sakon muuntorangaistusta.

11 §

Vanhempainrahan maksaminen osittaisena

Sen estämättä, mitä 10 §:n 1 momentissa säädetään, vanhempainraha voidaan maksaa osittaisena, jos vanhempi hoitaa lasta osapäiväisesti tehden samaan aikaan osa-aikatyötä. Vanhempainrahan osittaisen maksamisen edellytyksenä on, että vanhempi on sopinut työnantajansa kanssa osa-aikatyöstä. Vanhempainraha maksetaan osittaisena, jos päivittäinen työaika on enintään viisi tuntia.

Yrittäjälle vanhempainraha voidaan maksaa osittaisena, jos hän hoitaa lasta osapäiväisesti ja hänen päivittäinen työaikansa on enintään viisi tuntia.

Jos vanhempi työskentelee useassa työsuhteessa taikka palkkatyössä ja yrittäjänä, vanhempainrahan maksaminen osittaisena edellyttää, että päivittäinen työaika on yhteensä enintään viisi tuntia.

Sen estämättä, mitä 8 §:n 3 momentissa säädetään vanhempainrahan maksamisesta samalta ajalta, vanhempainraha voidaan maksaa vakuutetuille osittaisena samalta päivältä saman lapsen perusteella. Mitä 6 §:ssä säädetään vanhempainrahapäivien lukumäärästä, sovelletaan tämän pykälän mukaisesti maksettuihin vanhempainrahaan siten, että osittaisena maksettu vanhempainrahapäivä vastaa puolikasta vanhempainrahapäivää.

11 luku

Päivärahaetuuksien määrä

1 §

Päivärahaetuuksien määrä tulojen perusteella

Sen estämättä, mitä 3 momentissa säädetään, raskausrahan määrä ja vanhempainrahan määrä 16 ensimmäisen arkipäivän ajalta on 90 prosenttia vakuutetun vuositulojen kolmassadasosasta, jos vuositulot eivät ylitä 50 606 euroa. Tämän ylittävistä osasta raskaus- ja vanhempainrahan määrä on 32,5 prosenttia vuositulon kolmassadasosasta.

9 §

Vanhempainpäivärahaa koskevat erityissäännökset

Vanhempainpäivärahoikeuden alkamisajankohtana pidetään sitä päivää, jolta vanhemmalle on myönnetty ensimmäisen kerran vanhempainpäivärahaa saman lapsen perusteella. Kaikki saman lapsen perusteella myönnettävät vanhempainpäivärahat määräytyvät sen vuositulon perusteella, jonka perusteella ensimmäinen myönnetty vanhempainpäiväraha on määräytynyt.

12 luku

Päivärahaetuuden suhde muihin etuuksiin

9 a §

Vanhempainpäivärahan suhde eräisiin muihin etuuksiin

Vakuutetulle maksettavasta vanhempainpäivärahasta vähennetään seuraavat samalta ajalta maksettavat etuudet:

- 1) kansaneläkelain tai työeläkelakien mukainen vanhuuseläke ja varhennettu vanhuuseläke;
- 2) kansaneläkelain 12 §:n 1 momentin tai työeläkelakien mukainen täysi työkyvyttömyyseläke tai työuraeläke;
- 3) takuueläkkeestä annetun lain mukainen takuueläke;
- 4) Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukainen kuntoutusraha tai työeläkelakien mukainen täysimääräinen kuntoutusraha;
- 5) liikennevakuutuslain, sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain, tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain, opiskeleluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta annetun lain tai urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annetun lain perusteella myönnetty täysi tapaturmaeläke, päiväraha tai kuntoutusraha;
- 6) työtapaturman ja ammattitaudin perusteella myönnettävä työtapaturma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukainen täysi tapaturmaeläke, päiväraha tai kuntoutusraha;
- 7) kansanedustajan eläkkeestä ja sopeutumisrahasta annetun lain mukainen sopeutumisraha.

Jos vakuutettu saa muuta kuin täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai muun kuin täyden työkyvyttömyyden perusteella maksettavaa 11 luvun 5 §:n mukaista ansionmenetykskorvausta eikä kyseistä etuutta tai korvausta ole huomioitu vuositulossa mainitun pykälän 2 momentin tai mainitun luvun 6 §:n 5 momentin nojalla, etuutta tai korvausta ei vähennetä vanhempainpäivärahasta. Muutoin osatyökyvyttömyyseläke tai muun kuin täyden työkyvyttömyyden perusteella maksettu ansionmenetykskorvaus vähennetään vanhempainpäivärahasta.

12 §

Muun etuuden vähentäminen sairauspäivärahasta, vanhempainpäivärahasta ja erityishoitorahasta

Jos sairauspäivärahasta, vanhempainpäivärahasta tai erityishoitorahasta vähennetään samalta ajalta kuukausittain maksettavaa muun lain mukaista etuutta, päivärahaa vähennetään arkipäivää kohti muun etuuden kuukausimäärän kahdeskymmenesviidesosa.

14 luku

Vuosilomakustannuskorvaus ja korvaus vanhemmuudesta aiheutuvista perhevapaakustannuksista

1 §

Oikeus vuosilomakustannuskorvaukseen

Työnantajalle korvataan erityisraskaus-, raskaus- ja vanhempainvapaan aikana työntekijälle kertyvistä lakisääteisistä vuosilomista aiheutuvia kustannuksia. Työnantajalla on oikeus korvaukseen, jos työnantajan on lain mukaan maksettava työntekijälle vuosiloman ajalta vuosilomapalkkaa tai lomakorvausta siltä ajalta, jolta työntekijä olematta työssä on saanut erityisraskaus-, raskaus- tai vanhempainrahaa. Korvausta maksetaan myös niistä työntekijälle kertyneistä vuosilomapäivistä, jotka työntekijä on säästänyt vuosilomalain (162/2005) 27 §:n mukaisesti pidettäväksi myöhemmin säästövapaana.

4 §

Oikeus korvaukseen vanhemmuudesta aiheutuvista perhevapaakustannuksista

Naispuolisen työntekijän työnantajalle maksetaan 2 500 euron kertakorvaus vanhemmuudesta aiheutuvista perhevapaakustannuksista. Korvaus on raskaus- tai adoptiokohtainen ja sen saamisen edellytyksenä on, että työntekijälle on maksettu raskausrahaa tai adoptiovanhemman vanhempainrahaa sekä että työnantaja on samaan raskauteen tai adoptioon perustuen maksanut raskausrahakauden tai adoptiovanhemman vanhempainrahajakson aikana työehtosopimuksen taikka työsopimuksen perusteella palkkaa vähintään yhdeltä kuukaudelta. Lisäksi edellytyksenä on, että työsuhde on kestänyt vähintään kolme kuukautta ennen raskausrahakauden tai adoptiovanhemman vanhempainrahajakson alkua ja se perustuu vähintään vuodeksi tehtyyn työsopimukseen. Vuoden määräaika voi täytyä myös kahden tai useamman toisiaan välittömästi seuraavan määräaikaisen työsopimuksen perusteella. Työntekijän työajan on oltava raskausrahakauden tai adoptiovanhemman vanhempainrahajakson alkaessa vähintään 80 prosenttia alan kokoaikaisen työntekijän säännöllisestä työajasta. Jos työnantaja ei ole velvollinen noudattamaan työehtosopimusta, työajan on oltava vähintään 80 prosenttia työaikalain 3 luvussa tarkoitettusta lakiin perustuvasta säännöllisestä työajasta. Mitä tässä pykälässä säädetään työehtosopimuksesta ja työsuhteesta, sovelletaan myös virkaehtosopimukseen ja virkasuhteeseen.

15 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

4 §

Päivärahaetuuksien hakemista koskevat määräajat

Päivärahaetuuksia on haettava seuraavasti:

- 1) sairauspäivärahaa kahden kuukauden kuluessa työkyvyttömyyden alkamisesta sekä osasairauspäivärahaa, tartuntatautipäivärahaa ja luovutuspäivärahaa kahden kuukauden kuluessa siitä päivästä, josta alkaen etuutta halutaan saada;
- 2) erityishoitorahaa neljän kuukauden kuluessa siitä päivästä, josta alkaen etuutta halutaan saada;

3) vanhempainpäivärahaa kahden kuukauden kuluessa siitä päivästä, josta alkaen etuutta halutaan saada.

6 §

Vuosilomakustannuskorvauksen ja vanhemmuudesta aiheutuvista perhevapaakustannuksista maksettavan korvauksen hakeminen

Vuosilomakustannuskorvausta on haettava kahden vuoden kuluessa sen kalenterikuukauden alkamisesta, jolta korvausta haetaan. Korvausta vanhemmuudesta aiheutuvista perhevapaakustannuksista on haettava kahden vuoden kuluessa korvaukseen oikeuttavan raskausrahakauden tai adoptiovanhemman vanhempainrahajakson alkamisesta.

20 §

Ilmoitukset olosuhteiden muutoksista

Jos etuuden saajan olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, joka vaikuttaa oikeuteen saada etuutta tai pienentää etuuden määrää, hänen tulee viipymättä ilmoittaa muutoksesta Kansaneläkelaitokselle. Tällainen olosuhteiden muutos on kyseessä, jos:

- 1) vakuutettu ryhtyy päivärahaetuskaudella ansiotyöhön tai omaan työhön;
- 2) vakuutettu on vuosilomalla tai muulla palkallisella vapaapäivällä myönnetyn vanhempainpäivärahajakson aikana;
- 3) oikeus tämän lain mukaisen etuuden saamisen estävään tai etuutta vähentävään muun lain perusteella maksettavaan etuuteen alkaa;
- 4) vakuutettu alkaa saada korvausta tämän lain mukaisista korvattavista kustannuksista muun lain perusteella;
- 5) vakuutetun oikeus saada päivärahaa päättyy 8 luvun 5 §:ssä tai 9 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitetun rajoituksen vuoksi;
- 6) vakuutettu muuttaa pois Suomesta;
- 7) yrittäjän eläkelain tai maatalousyrittäjän eläkelain mukainen vakuutus lakkaa olemasta voimassa tai vakuutetun työtulon määrä muuttuu palkanmaksukaudella;
- 8) vakuutetun osa-aikatyötä koskeva sopimus päättyy kesken osasairauspäivärahakauden; sekä
- 9) olosuhteissa, joista vakuutetun on tullut ilmoittaa etuutta hakiessaan, tapahtuu muu 1—8 kohtaa vastaava muutos.

Jos lapsen vanhempi luovuttaa pois lapsensa tarkoituksenaan antaa hänet adoptiolapseksi, on sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun kunnan toimielimen tai adoptiolain 22 §:ssä tarkoitetun adoptiotoimiston maksutta ilmoitettava tästä Kansaneläkelaitokselle. Jos lapsi on otettu lastensuojelulain nojalla huostaan, päätetty sijoittaa kiireellisesti perhehoitoon tai laitoshuoltoon tai järjestää muulla tavoin hänen tarvitsemansa hoito ja huolto, eikä vanhempi hoida lasta, on sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun kunnan toimielimen maksutta ilmoitettava tästä Kansaneläkelaitokselle.

17 luku

Muutoksenhaku

3 a §

Asian uudelleen ratkaiseminen muun etuuden tai korvauksen myöntämisen johdosta

Jos päivärahaetuuden saajalle on päätöksen antamisen jälkeen takautuvasti myönnetty 8 luvun 6 §:n tai 12 luvun 1—5, 9, 9 a, 10 tai 11 §:n nojalla huomioon otettava etuus tai korvaus, Kansaneläkelaitos voi ilman päätöksen poistamista tai asianosaisen suostumusta ratkaista asian uudelleen.

Asia voidaan ratkaista uudelleen 1 momentissa säädetyllä tavalla myös silloin, kun tämän lain mukaisen sairaanhoitokorvauksen lääkärin antaman psykoterapian kustannuksista saaneelle on takautuvasti korvattu samoista kustannuksista Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 3 §:ssä tarkoitettua kuntoutuspsykoterapiaa.

18 luku

Sairausvakuutusrahasto ja vakuutusmaksut

13 §

Valtion rahoitusosuus ja yrittäjän lisärahoitusosuus

Jos sairauspäivärahan tai vanhempainpäivärahan määrää vähennetään 12 luvussa säädetyн yhteensovituksen vuoksi tai kuntoutusrahaa Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 36 §:n 1 momentissa tai 37 taikka 39 §:n säädetyн yhteensovituksen vuoksi, tämä vähennys pienentää ensisijaisesti vakuutusmaksuilla rahoitettavaa osuutta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2022.

Jos lapsen laskettu synnytysaika on ennen 4 päivää syyskuuta 2022 tai jos adoptiolapsen hoitoonottopäivä on ennen 31 päivää heinäkuuta 2022, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Lapsen lasketusta synnytysajasta huolimatta, jos lapsi syntyy ja oikeus vanhempainpäivärahaan alkaa ennen lain voimaantuloa, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Samoin jos oikeus erityisäitiysrahaan alkaa ennen lain voimaantuloa, sovelletaan erityisäitiysrahan määräytymiseen lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain 11 luvun 1 §:ssä säädetyt rahamäärät vastaavat työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa vuonna 2010.

Helsingissä 14.1.2022

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen